

+ papers · de · tradumàtica

Actes del Primer Simposi sobre l'Ensenyament a distància i semipresencial de la Tradumàtica

Traducció i Tecnologies de la Informació i la Comunicació

Bellaterra, 6 i 7 de juny de 2002

<http://www.fti.uab.es/tradumatica/papers/>

L'ensenyament a distància i semipresencial de la Tradumàtica

Patricia Rodríguez Inés

Universitat Autònoma de Barcelona

patricia.rodriquez@uab.es

Com la persona que a principis d'any es promet a si mateixa deixar de fumar, anar al gimnàs o aprendre anglès, segur que a més d'un li resultarà familiar la situació en què, amb la millor voluntat del món, algú compra o s'apunta a un curs a distància en el qual li prometen aprendre sense esforç, al seu ritme, amb tot el temps necessari i amb una atenció més o menys personalitzada. Sense risc d'equivocar-nos, segur que també ens serà familiar la situació en què l'alumne abandona el curs per falta de motivació, tutorització i control o per la manca de correspondència entre les expectatives de l'alumne i el que el curs ofereix realment.

Durant aquests últims anys, l'ensenyament a distància s'ha desenvolupat molt i ha rebut una forta empenta tant d'empreses com d'institucions governamentals i acadèmiques. Les empreses han vist de seguida els avantatges i la rendibilitat d'una formació a distància feta a mida tant per al seu personal com per als seus clients, mentre que les institucions acadèmiques han trobat un recurs d'or dirigit a un alumnat geogràficament dispers o que simplement no es pot comprometre amb uns horaris fixos. Aquestes circumstàncies (la demanda i la necessitat de formació), juntament amb els avenços en noves tecnologies, també han donat lloc a una nova forma d'ensenyament a distància, l'*e-learning*, que utilitza les noves tecnologies via Internet i que, més que mai, està centrada en l'alumne i no en el professor. La importància i el suport que s'ha donat a l'*e-learning*, així com a l'ús i l'aprenentatge de noves tecnologies, s'exemplifiquen en una resolució del Consell de la Unió Europea relativa a l'*e-learning* (13/07/02), que té com a objectiu animar els Estats membres i la Comissió perquè duguin a terme iniciatives destinades a facilitar la integració de les tecnologies de la informació i de les comunicacions (TIC) en l'àmbit de l'educació i la formació. Entre les iniciatives esmentades s'hi trobarien, per exemple, el foment del desenvolupament de material pedagògic digital d'alta qualitat que assegurés la solidesa de les ofertes en línia, l'explotació del potencial que ofereix Internet i els entorns d'aprenentatge multimèdia i virtuals per a la formació permanent o el suport als portals europeus existents per promoure la col·laboració i l'intercanvi d'experiències en l'àmbit de l'*e-learning* i del desenvolupament pedagògic.

Associacions, cursos, conferències, publicacions de diversos graus d'especialització en diferents mitjans, portals i pàgines web dedicades al tema de l'*e-learning* fan palès l'auge que està experimentant aquest terreny. Pel que fa simposis i congressos, destaquen la I Trobada Estatal d'*E-learning*, organitzada per E-magister i AEFOL, el principal portal d'*e-learning* en espanyol, celebrada el juny de 2001 a Barcelona, el II Congrés Europeu Expoelearning o la III Conferència Internacional de l'Educació i la Formació basada en les Tecnologies, que es van celebrar a Barcelona el març i el maig de 2003 respectivament, per posar alguns exemples significatius.

Els dies 6 i 7 de juny de 2002, el Departament de Traducció i d'Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) va celebrar el I Simposi sobre l'Ensenyament a Distància i Semipresencial de la Tradumàtica, organitzat pel grup Tradumàtica, amb convidats de diferents

universitats espanyoles (Universitat Jaume I de Castelló, Universidad Europea de Madrid, Universidad de Granada, Universidad de Deusto, Universitat de Vic, Universitat de La Salle, Universitat Oberta de Catalunya, Universitat Politècnica de Catalunya) amb la finalitat d'intercanviar opinions sobre els continguts, la metodologia i la tecnologia relacionades amb l'ensenyament de la Tradumàtica, disciplina en la qual hi tenen cabuda àrees complementàries com la traducció especialitzada, la terminologia, la documentació i les noves tecnologies o la informàtica aplicada a la traducció. Docents de tots els àmbits esmentats ens van oferir els seus punts de vista sobre l'ensenyament de les seves respectives matèries a les facultats de traducció i interpretació de les que provenien i van posar èmfasi en les implicacions que l'ensenyament semipresencial o a distància hauria de tenir tant pel que fa referència a continguts i materials didàctics, com en la forma d'ensenyar o l'infraestructura necessària, a més d'una perspectiva metodològica diferent de la que caracteritza a les classes presencials.

Els articles que presenta aquesta publicació aprofundeixen en diverses qüestions, totes elles rellevants per a un ensenyament a distància o semipresencial de la Tradumàtica. Així, Ricardo Muñoz i Óscar Jiménez, de la Universidad de Granada, i Celia Rico, de la Universidad Europea de Madrid, posen èmfasi en la necessitat d'un canvi en el disseny curricular per apropar l'estudiant de traducció al món real, és a dir, a l'empresa i al mercat. Una redefinició de continguts en la formació (ja sigui presencial o no) del traductor actual, al qual se li exigeix cada vegada més versatilitat, passa, segons Muñoz, per una actualització dels propis criteris que determinen les classes de traducció i la progressió d'aquests criteris. Per la seva part, Óscar Jiménez incideix en la necessitat de trobar l'equilibri entre els objectius tant de l'empresa com del docent i l'alumne, sense perdre mai de vista els objectius d'aprenentatge.

Els articles d'Amparo Alcina, professora d'Informàtica Aplicada a la Traducció, i Vicent Montalt, professor de Traducció Tècnica i Científica, tots dos de la Universitat Jaume I de Castelló, inclouen aportacions relatives a l'ensenyament a distància i semipresencial segons l'experiència acumulada en la seva docència. Com a factor comú a tots dos autors, destaca l'ús dels recursos a distància com un reforç o complement a altres activitats de caràcter presencial com, per exemple, les tutories tradicionals. Totes aquestes facilitats tenen com a objectiu millorar, o com a mínim, oferir l'oportunitat de millorar la formació de l'estudiant de traducció.

No obstant, tant Ricardo Muñoz com Vicent Montalt ens recorden que encara sabem molt poc sobre com s'ensenyava o aprèn a traduir a les aules, cosa que probablement es deu a les dificultats que presenten estudis d'aquest tipus. En aquest sentit, des de la Universitat Autònoma de Barcelona, Wilhelm Neunzig ha paliat aquest buit en la investigació en Traductologia fent un experiment sobre els efectes dels diferents tipus d'intervenció pedagògica i el *feedback* rebut pel professor, peça fonamental de l'*e-learning*. El seu article, a més, inclou un repàs a les diferents maneres d'utilitzar les TIC per a l'ensenyament a distància de la traducció.

Tanmateix, un dels mals de l'ensenyament a distància o l'*e-learning* és precisament la seva comparació constant amb l'ensenyament presencial, tal com ho deixa clar en el seu article Mònica Fernández, professora de la Universitat Autònoma de Barcelona. L'autora explora coincidències i divergències entre ambdues modalitats per centrar-se després en l'anàlisi de l'ensenyament a distància i fer especial èmfasi en el propi concepte de distància. Un cop ja introduïts de ple en el camp, Ramon Piqué, també professor de la Universitat Autònoma de Barcelona, proposa un nou esquema de model pedagògic per a l'ensenyament a distància de la Tradumàtica centrat en el procés d'aprenentatge i sobre el que explica des d'activitats que es duen a terme fins als agents que intervenen en aquestes activitats o la plataforma educativa.